

OMAGIU, LA ÎMPLINIREA VÂRSTEI DE 65 DE ANI, BOTANISTULUI IEȘEAN PROF. UNIV. DR. DUMITRU MITITELU

La 19 octombrie 1929, în legendarele meleaguri ale Vasluiului, s-a ivit pe lume unul dintre cei mai proeminenți botaniști români contemporani, DUMITRU MITITELU, ca fiu unic al lui Constantin și Eufrosinei Mititelu.

Învăță să deslușească tainele alfabetului și miracolul cifrelor la școala primară din Vaslui (1936-1941), unde printre cei care l-au ajutat, se numără și învățătorul *Dumitru Nadă*, blând, inimos și devotat copiilor, de care actualul profesor universitar *D. Mititelu*, își amintește cu recunoștință și pioșenie. Studiile liceale le începe la Galați (1941-1947) și le încheie la Vaslui (1947-1948), amintindu-și din această perioadă de distinșii profesori *Nicolae Goilav* și *Eugen Simiuc*. Dragostea de natură și pasiunea pentru științele biologice i-au fost inspirate de tatăl său, care era un pasionat vânător, și de profesorul de biologie *Eugen Simiuc*, de la liceul «M. Kogălniceanu» din Vaslui.

După terminarea liceului lucrează un an în învățământ, la Dănești, județul Vaslui, iar apoi își satisface stagiul militar (1950-1951).

În 1951 susține examenul de admitere la Facultatea de Științe Naturale a Universității «Al. I. Cuza» din Iași, reușind primul pe lista celor admiși. Timp de patru ani se distinge ca un student eminent, încheind studiile universitare tot pe primul loc. Din anii studenției prof. univ. dr. *D. Mititelu* își amintește cu aleasă admirație și recunoștință de mulți dascăli sub bagheta

cărora și-a clădit fundația actualei culturi biologice. Dintre aceștia menționăm pe profesorul de Biologie generală *P. Șuster*, profesoara de morfologie vegetală *Maria Celan* de la care a învățat să gândească evoluționist în botanică, *C. Papp* de la care și-a însușit nu numai cunoștințe de taxonomie dar și modelul unui bun didact, *C. Burduja* care i-a luminat calea spre tărâmul ecologiei. Cariera d-lui D. Mititelu se va decide însă după contactul avut în anul III de studii cu cel ce avea să-i devină «bun prieten și părinte, tovarăș neprețuit de teren, sfătuitoare captivant, dascăl exigent» profesorul Mihai Răvăruț, care îi remarcă inteligența, talentul și pasiunea pentru studiul plantelor.

După absolvirea Facultății de Științe Naturale (1955), D. Mititelu este numit *preparator* la catedra de botanică a Institutului Agronomic din Iași, unde, între timp, devenise șef de catedră, prin transfer, distinsul dascăl și om de știință Mihai Răvăruț. Din 1955 și până în 1990 urcă toate treptele ierarhiei didactice universitare: *preparator* (1955); *șef de laborator* (1957-1959), *asistent* (1959-1961) la Institutul Agronomic din Iași, *lector* (1961-1964) și *conferențiar* (1964-1990) la Institutul Pedagogic din Iași (Facultatea de Științe Naturale și Agricole) și apoi la Universitatea «Al. I. Cuza» din Iași (Facultatea de Biologie). În 1990 obține, prin concurs, gradul de *profesor universitar* la disciplinele de botanică sistematică, fitocenologie și vegetația României din cadrul catedrei de biologie vegetală de la Facultatea de Biologie din Iași.

Cariera didactică și științifică a d-lui Dumitru Mititelu a început sub îndrumarea generoasă și competentă a prof.dr. Mihai Răvăruț care îl remarcă încă din anii studenției. Are privilegiul de a cunoaște activitatea și preocupările specialiștilor din toate centrele universitare ale țării și pe toți botaniștii care au lucrat la opera națională «Flora Republicii Socialiste România» fiind trimis expres în acest scop de către prof. Mihai Răvăruț. Mai apoi a beneficiat de vasta cultură și spiritul critic dar pertinent și fertil al prof. dr. Constantin Burduja care îi dezvăluie multe surse bibliografice și un mod de gândire exigent și reținut.

Înzestrat cu o putere de muncă și o inteligență pe care natura nu le poate dărui oricui, cu o inegalabilă pasiune pentru studiul plantelor, cu nețărmită dragoste de țară și neam, Dumitru Mititelu realizează în cei peste 38 de ani de muncă o operă vastă și complexă care poate servi ca model generațiilor viitoare și care îi înscrie definitiv numele în istoria botanicii românești. Acest lucru vom încerca să-l evidențiem în paginile următoare.

Activitatea didactică și profesională este impresionantă prin diversitatea cursurilor pregătite și predate, tipărite ori multiplicare, prin conținutul științific ridicat, măiestria și claritatea redactării tuturor materialelor întoc-

mite. Astfel, pe lângă cursul de botanică sistematică, a mai predat: fitocenologie, vegetația României, evoluția și filogenia plantelor (acesta la cursurile de perfecționare a profesorilor de biologie), flora tropicală și subtropicală (pentru studenții străini), biologie generală, morfologia plantelor, fiziologia plantelor, tehnica preparării materialului didactic biologic, curs practic de metode audiovizuale. A condus lucrări practice de laborator și practica de teren a studenților. În plus, în anul universitar 1975-1976 este detașat ca profesor-cooperant la Universitatea din Kisangani (Republica Zair –Africa) unde a predat botanică și fitosociologie tropicală, taxonomie teoretică ș.a. reprezentând cu aleasă competență botanica românească peste hotare. Multitudinea cursurilor predate sunt o dovadă de netăgăduit că D. Mititelu este un biolog cu o temeinică și largă cultură generală și de specialitate, un dascăl strălucit al învățământului superior ieșean. În lunga mea carieră mi-a fost dat să-l cunosc de aproape și i-am putut aprecia inteligența, admira talentul și dibăcia didactică, pregătirea excepțională în domeniul biologiei, exigența și obiectivitatea în aprecierea studenților. Am stat sub vraja farmecului și a spiritului său inegalabil, cuceritor.

Acest uriaș volum de muncă s-a concretizat prin multiplicarea sau tipărirea unui număr de 7 cursuri și manuale pentru studenții ori profesorii de biologie din gimnaziu și licee. Dintre acestea menționăm: *Botanică sistematică*, Edit. Didactică și Pedagogică, București, 1983 (în colab.); *Curs de Botanică sistematică*, (xerox) 1983; *Tipologia, organizarea și metodică lucrărilor practice de botanică*, 1971; *Flora tropicală și subtropicală*, (xerox) 1981 (în colab.) ș.a. Toate cursurile și manualele s-au bucurat de unanime și elogioase aprecieri din partea cititorilor. La întocmirea lor autorul a dorit să transmită «maximum de informație științifică în minimum de cuvinte». Pentru aceasta fiecare noțiune, propoziție și frază au fost șlefuite cu stăruința și rafinamentul creatorului de artă. Așa se explică faptul că toate materialele cu caracter didactic, întocmite de Dumitru Mititelu, au claritatea și limpezimea cristalului.

Pentru a ușura înțelegerea cursurilor predate studenților sau profesorilor antrenați în sistemul de perfecționare. Dumitru Mititelu a desenat circa 400 planșe didactice de botanică și a realizat o colecție de aproximativ 8.000 diapozitive color cu plante și fitocenoză din România, Germania, Belgia, Bulgaria, Rusia, Zair etc. Prestigiul și distinsele calități de dascăl s-au evidențiat și în munca de îndrumare a peste 120 teze de licență sau pentru obținerea gradului didactic I în învățământul preuniversitar, ca și în efortul de inițiere a studenților în tainele cercetării din cadrul cercurilor științifice studențești.

Dumitru Mititelu se bucură în rândul botaniștilor de stimă, respect, prețuire și aleasă autoritate științifică, motiv pentru care, în decursul anilor, a fost numit referent oficial la 9 teze de doctorat, membru în comisii de examen pentru doctorat sau de ocupare a diferitelor posturi didactice și științifice în învățământul superior. A fost solicitat, de asemenea, în comisii de analiză a cursurilor, de elaborare a planurilor de învățământ, de conducere a diferitelor sesiuni științifice locale și naționale. De curând i s-a încredințat și nobila dar dificila misiune de conducător de doctorat în specialitatea botanică sistematică și fitocenologie.

În decursul unei activități universitare de peste 38 de ani, profesorul doctor Dumitru Mititelu, a îndeplinit și numeroase alte sarcini profesionale, științifice și obștești ca: șef de catedră și prodecan la Institutul Pedagogic Iași (1964-1968), membru al Senatului Universității «Al. I. Cuza» Iași (1967-1972), secretar al subcomisiei Academiei pentru Ocrotirea Naturii în Moldova (1961-1967), secretar al filialei Iași a Societății de științe biologice (1962-1967) membru în colectivul regional Moldova al Academiei, pentru cartarea florei Carpaților (din 1968), membru în colegiul de redacție al Analelor Științifice ale Universității din Iași, seria biologie (1990), membru în consiliul științific al Grădinii Botanice Iași (din 1967). Din 1989 este și membru al Societății Internaționale de Fitosociologie din Bailleul-Franța. În toate aceste activități a dovedit aleasă competență, discernământ, obiectivitate și probitate profesională.

Activitatea științifică este de asemenea, impunătoare. A publicat, singur sau în colaborare, peste 230 titluri de articole, studii, recenzii, medalioane aniversare și cărți, ce întrunesc în total aproximativ 5000 pagini înscrise în tezaurul botanicii românești. La majoritatea titlurilor este prim autor sau singur autor. Remarcăm faptul că în activitatea de cercetare, profesorul Dumitru Mititelu antrenează și colaborează cu peste 80 de specialiști, colegi mai tineri sau foști studenți. Direcțiile de cercetare sunt multiple. Astfel, *15 note floristice și contribuții fitogeografice* conțin prețioase indicații de răspândire a circa 800 specii de plante rare, dintre care 12 specii au fost semnalate pentru prima dată în flora țării iar 80 specii noi în flora Moldovei; *13 micromonografii botanice* ne informează asupra florei și vegetației din jurul localităților Iași, Bacău, Galați, Brăila, Adjud, Roman, Huși, Fălticeni, Baia Mare, Vatra Dornei, Gura Humorului, Piatra Neamț, Tg. Neamț, Delta Dunării etc.; *3 studii rezervate plantelor ornamentale lemnoase cultivate în parcurile din Moldova*, ne prezintă circa 400 specii exotice și indigene ce compun sortimentul dendrologic al parcurilor moldovene, cu observații asupra gradului lor de naturalizare; *7 studii ecologice și de productivitate a ecosistemelor forestiere, practice, palustre, de tufișuri subalpine*, conțin

date inedite, metode noi și concluzii de aplicabilitate practică; aceste studii se referă la «Codrul secular Slătioara», pădurile din munții Căliman, pădurea Domnița-Voinești, tufărișurile subalpine din munții Călimani, pajiștile alpine și montane etc. Circa 70 de studii sunt închinată fitocenologiei, tipologiei forestiere și practicilor precum și cartării vegetației; aceste studii se referă la întreg teritoriul județelor Bacău, Vaslui, Suceava, Neamț, Botoșani, Galați, sau detaliat asupra unor regiuni cum ar fi: bazinele râurilor Putna și Șușița (jud. Vrancea), Moldova, Suceava, Bistrița Aurie (jud. Suceava), Valea Bistriței, Valea Siretului (jud. Neamț și Bacău), Valea Trotușului (jud. Bacău), bazinul Elanului (jud. Vaslui), Măgura Odobești (Vrancea), bazinele Jijiei, Miletinului, Gurguiata (jud. Iași), Câmpia Galați-Brăila ș.a. În toate locurile menționate s-a analizat și cartat vegetația naturală a pădurilor, pajiștilor, bălților și mlaștinilor precum și vegetația ruderală, segetală sau de sărături, nisipuri, turbării etc. Eforturile de cercetare și cartare a grupărilor vegetale din regiunile amintite au fost materializate și în aproximativ 50 de hărți de vegetație, originale. Multe din studiile fitocenologice și hărțile publicate cuprind raionări și caracterizări floristice inedite. Prin această impresionantă investiție de efort intelectual profesorul Dumitru Mititelu, singur sau în colaborare, ne oferă o imagine fidelă și completă asupra covorului vegetal natural, din timpurile noastre, de pe aproape întreg teritoriul Moldovei. Cu prilejul acestor laborioase cercetări, reputatul florist și geobotanist, și-a legat numele de circa 25 de asociații vegetale noi pentru știință pe care le-a descoperit și descris, singur sau în colaborare. Cele mai multe din aceste asociații au fost regăsite și recunoscute și de alți cercetători români sau străini, ceea ce confirmă spiritul critic, probitatea și competența autorului în studiul vegetației. Ca o recunoaștere a competenței și a contribuției deosebit de valoroase la studiul vegetației României, profesorul Dumitru Mititelu a fost solicitat să colaboreze la monografia colectivă «Vegetația României» (1992, Edit. Tehnică Agricolă, București) și la «Harta Vegetației României», integrată în Harta Vegetației Europei.

În deplină concordanță cu preocupările actuale ale oficialităților, de pe întreg globul, de a proteja mediul înconjurător, prof. D. Mititelu propune crearea și protejarea unor rezervații botanice cum ar fi: pajiștile de stepă de pe Dealul Mare – Bârlad, vegetația solurilor salinizate de la Giurcani – Vaslui, pădurile xerofile de silovostepă și vegetația dunelor nisipoase de la Mălușteni-Vaslui etc. În același sens realizează 35 monografii geobotanice asupra următoarelor rezervații naturale: jud. Iași: Valea lui David, Valea Ilenei-Lețcani, pădurea Galata; jud. Bacău: Dealul Perchiu-Onești, munții Nemira, pădurea Runca-Racova; jud. Botoșani: Codrul Eminescian, Stânca-Ștefănești, turbăria Lozna-Dersca; jud. Suceava: Frumoasa-Moara, Co-

drul Slătioara, Codrul Căliman, dealul Ciorsaci-Fălticeni, Piatra Pinului-Gura Humor, 12 Apostoli; Jud. Galați: nisipurile Hanu-Conachi, pădurea Gârboavele; jud. Vaslui: pădurea Seaca-Movileni, pajiștile Saca-Todireni, sărăturile Giurcani; Jud. Neamț: Pădurea de Argint și Codrul de Aramă, dealul Vulpea-P.Neamț; Jud. Buzău: Vulcanii noroioși; jud. Maramureș: Căstănișul Baia Mare, mlaștinile Morăreni și Sub Gutâi, Pietrosu Rodnei; jud. Bistrița Năsăud: Piatra Cușmei și fânețele Motoșeni; jud. Harghita: mlaștina Sâncrăieni, pădurea Lúcs și pajiștile Vlăhița; jud. Mureș: Zau de Câmpie. Toate aceste magnifice sinteze aduc la cunoștința specialiștilor din țară și de peste hotare, ca și marelui public, comorile floristice și de vegetație ale României, preocuparea permanentă a botaniștilor pentru depistarea, delimitarea și cunoașterea lor și uneori, receptivitatea, alteori nepăsarea, organelor legislative și administrative privitoare la măsurile de protecție a acestora.

Inepuizabila forță și energie a profesorului Dumitru Mititelu se orientează și spre domeniul istoriei botanicii românești. În acest sens întocmește 35 articole despre viața și opera a peste 130 de botaniști români și două articole de sinteză asupra bibliografiei floristice și geobotanice a Moldovei, Bucovinei, Maramureșului și Dobrogei. La acestea se adaugă câteva articole de popularizare a realizărilor botanicii contemporane și circa 17 recenzii asupra unor lucrări românești și străine de botanică. A realizat de asemenea o galerie cu portretele a circa 200 botaniști români și străini care au cercetat teritoriul României.

Distinsul botanist ieșean a mai colaborat la elaborarea unor lucrări colective ca: *Arbori și arbuști forestieri și ornamentali din România*, publicată în 1960 și distinsă cu Premiul de Stat; *Pajiștile din Bucovina* aflată sub tipar.

În sfârșit, urmând pilda maestrului, sub a cărui aripă ocrotitoare a debutat, profesorul Dumitru Mititelu a strâns cu migală și pasiune nestăvilită un imens material vegetal pentru exsicatele României, Moldovei și Dobrogei, inițiind și conducând totodată editarea Florei Exsiccate a județului Bacău, din care au apărut până în prezent șapte centurii.

Această succintă prezentare a operei didactice și științifice ne relevă personalitatea impunătoare a botanistului ieșean Dumitru Mititelu, pildă vie de pasiune și competență științifică, de muncă neîncetată și generoasă. Creația sa științifică ne este tuturor izvor nesecat de sugestii și un neprețuit îndemn și exemplu de urmat. La împlinirea vârstei de 65 de ani urăm distinsului nostru profesor «MULȚI ANI» cu sănătate și putere de muncă pentru ca dimensiunile și valoarea operei sale să sporească, în folosul nostru și al întregii țări.